

УДК 37.014.54:373.24

Верещак Л. Б.
магістр зі спеціальності
"Управління навчальним закладом"
учитель-логопед
(ДНЗ комбінованого типу (ясла-садок)
№ 4 "Берегиня", м. Бердичів Житомирської обл.)
e-mail: lvereschak@ukr.net

Інноваційний менеджмент у ДНЗ: теорія і практика

У статті проаналізовано сутність поняття "інноваційний менеджмент". Окреслено наукове підґрунтя, умови успішного функціонування та розвитку дошкільних навчальних закладів в режимі інноваційного менеджменту. Визначено ефективні нововведення у практичній діяльності дошкільних навчальних закладів.

Постановка проблеми. Розглядаючи сучасні освітні реформи, а саме реструктуризацію вищих навчальних закладів, об'єднання установ середньої спеціальної освіти, оновлення змісту і пріоритетів діяльності загальноосвітніх шкіл, можна із впевненістю прогнозувати суттєві зміни й у діяльності дошкільних навчальних закладів.

Керівники освітніх установ розпочинають активне впровадження та апробацію практик навчання і виховання закордонних країн. Педагогічні працівники, в свою чергу, оволодіваючи новими знаннями і уміннями, адаптують, удосконалюють і розвивають освітні технології, тим самим формуючи нові погляди і стандарти.

Проте усі нововведення потребують чітко спланованих і прогнозованих управлінських рішень, а отже, – володіння основами інноваційного менеджменту.

Процес організованого впровадження інновацій перебуває у нашій країні лише на шляху становлення, тому саме від управлінських дій керівників навчальних закладів на місцевому рівні залежить результативність та ефективність оновлення змісту освіти в цілому.

На сьогоднішній день інноваційний менеджмент дошкільних навчальних закладів потребує координації законодавчих, науково-методичних і суспільно-практичних зусиль.

Наразі накопичено чимало теоретичних та практичних напрацювань, що дає змогу досліджувати проблему з різних аспектів.

Аналіз досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. Інноваційний менеджмент досліджували науковці як економічних, так

і освітніх галузей, а саме І. Балабанов, В. Василенко, Л. Ващенко, Л. Галіцина, Ф. Гельфер, Л. Даниленко, І. Дичківська, Н. Круглова, О. Мармаза, Л. Огольова, А. Поршнєв, Г. Сиротенко, Т. Скрипко, Н. Соломатін, В. Стадник, Л. Федулова, Н. Цицарова, Й. Шумпетер та інші.

В. Андрєєвою, М. Артюховим, К. Білою, Л. Покроєвою, А. Троян, Є. Хриковим розкриваються особливості управлінської діяльності адміністрації дошкільного навчального закладу. Методичні аспекти інноваційної діяльності дошкільних навчальних закладів стали предметом наукових досліджень К. Крутій і Н. Маковецької.

Проте, питання розвитку інноваційного менеджменту у дошкільних навчальних закладах висвітлені не в повній мірі і потребують докладного вивчення, що, в свою чергу, забезпечить не тільки перехід від усталених традиційних форм організації навчально-виховного процесу – оволодіння дітьми знаннями, уміннями і навичками – до сучасних вимог освіти – навчити вчитися, уміти застосувати набуті знання на практиці, а й спрямує розвиток навчального закладу відповідно до нових освітніх стандартів.

Мета статті: здійснити аналіз сутності поняття "інноваційний менеджмент", окреслити наукове підґрунтя, умови успішного функціонування та розвитку ДНЗ в режимі інноваційного менеджменту.

Виклад основного матеріалу. Прагнення дошкільних навчальних закладів (ДНЗ) вийти на вищий щабель розвитку і функціонування вимагає від керівної ланки рішучих і чітко спланованих дій. Саме тому різко зростає потреба у інноваційному менеджменті.

О. Гуторов, Л. Михайлова, С. Турчіна, І. Шарко окреслюють інноваційний менеджмент, як один із напрямків стратегічного керування, що здійснюється на вищому рівні організації [1].

Н. Цицарова подає наступні визначення інноваційного менеджменту:

– це організація і планування (включаючи мотивацію і контроль) процесів розробки і впровадження нововведень на об'єктах різних рівнів, спрямовані на досягнення інноваційних цілей цих об'єктів;

– це управлінська діяльність, спрямована на формування і досягнення цілей інноваційного розвитку підприємства шляхом ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів [2].

Сутність завдань інноваційного менеджменту в системі освіти та зміст діяльності менеджера освіти розкривається в наукових працях Г. Дмитренка, Л. Каращук, Ю. Корнажевського, В. Крижка, Є. Павлютенкова [3].

Кожне нововведення потребує від керівництва і педагогічного колективу оволодіння певним набором знань і умінь, психологічної, особистісної готовності та суспільної підтримки, створення сприятливих умов та створення системи мотивації.

Як зазначає І. Дичківська, керівником інноваційного навчального закладу є творча високоосвічена особистість, яка повинна володіти сучасними знаннями і вміннями в галузі менеджменту й інноваційної педагогіки, мати високі моральні, естетичні, комунікативні, світоглядні та інші якості [4].

Н. Цицарова визначає інноваційний потенціал як сукупність характеристик, що визначають здатність організації до здійснення діяльності по створенню і практичному використанню нововведень.

До елементів інноваційного потенціалу організації науковець відносить:

- матеріально-технічні ресурси;
- фінансові ресурси;
- організаційні ресурси;
- кадрові ресурси;
- соціально-психологічні чинники [2].

Досліджуючи наукові засади інноваційної діяльності керівника навчального закладу, О. Ворон окреслила умови, необхідні для здійснення інноваційної управлінської діяльності:

- підтримка інноваційної діяльності державними і місцевими органами управління освіти;
- підготовка колективу до інноваційної діяльності;
- матеріальне та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності;
- підвищення професійної компетентності керівників;
- наукове консультування учасників навчально-виховного процесу щодо здійснення інноваційної діяльності [5].

Успішне функціонування та розвиток навчального закладу, підкреслює О. Мармаза, можливі тільки завдяки новаціям, які вдосконалюють діяльність колективу, відкривають нові можливості для кожного учасника навчального процесу, дають змогу працювати творчо, збагачують духовно, задовольняють освітні потреби.

Дослідження науковця доводять, що ефективність функціонування навчального закладу зумовлюється досконалістю

внутрішнього середовища, що знаходить прояв у раціонально-оптимальній взаємодії всіх його елементів. Здатність закладу освіти до стабільно результативної роботи – це його діяльнісний потенціал. Водночас у навчального закладу є певний інноваційний потенціал, який доцільно розглядати як сукупність умов, ресурсів, готовність і здатність до інноваційного розвитку. Високий інноваційний потенціал свідчить про спроможність закладу вести інноваційний пошук, здійснювати зміни, реалізовувати інноваційну стратегію. Низький інноваційний потенціал не забезпечує можливостей розвитку навчального закладу. Таким чином, автор робить висновок, що оцінювання та підвищення рівня інноваційного потенціалу навчального закладу є необхідною складовою управління розвитком [6].

С. Пехарева, зазначає, що на практичному рівні основним засобом модернізаційних перетворень у дошкільній освіті є інноваційна діяльність педагогічних колективів ДНЗ [7].

Досліджуючи інноваційну діяльність ДНЗ м. Бердичева, зокрема Дошкільного навчального закладу комбінованого типу (ясла-садок) № 4 "Берегиня", нами було визначено наступні ефективні нововведення:

- стратегічне планування (програма розвитку на п'ять років);
- комп'ютеризація (діловодство, медична служба, співпраця між вузькими спеціалістами);
- створення електронної бази науково-методичних матеріалів, законодавчих документів;
- створення постійно-діючих internetсайтів для зв'язку із громадськістю;
- програма формування управлінських умінь у педагогічних працівників;
- інновації у підборі педагогічних кадрів тощо.

Керівники ДНЗ починають активно вивчати та застосовувати такі засоби, як маркетинг, бенчмаркінг та інжиніринг інновацій, удосконалюють бренд-стратегії та моніторинг.

Висновки. Аналіз наукових джерел дозволив нам розкрити сутність поняття "інноваційний менеджмент", окреслити наукове підґрунтя, умови успішного функціонування та розвитку ДНЗ в режимі інноваційного менеджменту.

На основі власних практичних досліджень, ми можемо зробити висновок, що проблема розвитку інноваційного менеджменту у ДНЗ є актуальною: керівники самотужки, але із впевненістю створюють нові шляхи розвитку та удосконалення діяльності ДНЗ.

Список використаних джерел та літератури:

1. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / Л. І. Михайлова, О. І. Гуторов, С. Г. Турчина, І. О. Шарко. – Вид. 2-ге, доп. – Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 234 с.
2. Инновационный менеджмент : учебное пособие / сост. Н. М. Цыцарова. – Ульяновск : УлГТУ, 2009. – 195 с.
3. Даниленко Л. І. Менеджмент інновацій в освіті / Л. І. Даниленко. – К. : Шк. Світ, 2007. – 120 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с. (Альма-матер).
5. Ворон О. Наукові засади інноваційної діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/106/19255-naukovi-zasadi-innovacijnoi-diyalnosti-kerivnika-zagalnoosvitnogo-navchalnogo-zakladu.html>. – Назва з екрана.
6. Мармаза О. І. Інноваційний менеджмент в освіті: сутність, функції, засоби / О. І. Мармаза // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2014. – № 36 (89). – С. 309-316.
7. Пехарева С. В. Управління інноваційним розвитком дошкільного навчального закладу : автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.0.6. / С.В. Пехарева. – Луганськ, 2009. – 22 с.

Верещак Л.Б.

Инновационный менеджмент в ДОУ: теория и практика

В статье проанализирована сущность понятия "инновационный менеджмент". Обозначены научная основа, условия успешного функционирования и развития дошкольных учебных заведений в режиме инновационного менеджмента. Определены эффективные нововведения в практической деятельности дошкольных учебных заведений.

Vereshchak L.

Innovation Management in kindergarten: Theory and Practice

In the article the essence of the concept of "innovation management". Outlined scientific basis, subject to successful operation and development of preschool education mode innovation management. Determined effective innovation in the practice of pre-schools.